

dr hab. Ewa Pawluczuk
Akademia Sztuk Pięknych
im. Jana Matejki w Krakowie
Wydział Form Przemysłowych
ul. Smoleńsk 9
30-108 Kraków

Kraków 28.04.2025r.

RECENZJA

Recenzję sporządziłam w związku z powołaniem przez Radę Dyscypliny Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki na recenzenta w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego Pani dr Bognie Srocz-Musze zatrudnionej w Uniwersytecie Komisji Edukacji Narodowej Instytut Sztuki i Designu. Postępowanie wszczęto dnia 29 lipca 2024 r. na wniosek dr Bogny Sroki-Muchy. Powołanie na recenzenta nastąpiło dnia 8 listopada 2024 r. na mocy uchwały Rady Dyscypliny Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki nr RDSzPiKDzSz/30/2024.

Recenzja dorobku twórczego, artystycznego i projektowego oraz działalności dydaktycznej i organizacyjnej powstała na podstawie analizy otrzymanej dokumentacji:

1. Bogna Sroka-Mucha Autoreferat
2. Bogna Sroka-Mucha Dokumentacja Dorobku

Obie te pozycje, przygotowane ze starannością formalną i merytoryczną, zawierają uporządkowane i wyczerpujące informacje na temat prezentowanych projektów i faktów dotyczących różnych aspektów aktywności Habilitantki. Osiągnięcie naukowe wskazane jako podstawa o ubieganie się o nadanie stopnia doktora habilitowanego to:

1. Latorość
2. Cykl powiązanych realizacji artystycznych

SŁOWO WSTĘPNE

Za każdym razem, gdy otrzymuję informację o powołaniu na recenzenta ogarnia mnie niepokój czy poziom pracy pozwoli na sporządzenie pozytywnej opinii, ponieważ konieczność negatywnej oceny jest niezwykle przykra i pozostawia niemiłe wspomnienie. Na szczęście w przypadku pracy Pani Bogny już przy wstępnym przejrzeniu wskazanego dzieła moje wrażenia były pozytywne i ten fakt znalazł potwierdzenie po dokładnym zapoznaniu się z zawartością i formą opracowania oraz organizacyjną i artystyczną działalnością kandydatki.

INFORMACJE O KANDYDATCE

Wykształcenie:

Urodzona w Jarosławiu 20 lipca 1979 roku.
W latach 1994-1999 uczęszczała do Liceum Plastycznego w Jarosławiu.
Absolwentka kierunku grafika Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.
W 2004 r. dyplom z wyróżnieniem w Pracowni Plakatu pod kierunkiem prof. Piotra Kunce.
Doktorat w 2014 r. na Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach.

Zatrudnienie w jednostkach naukowych

2007-2008 – Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie — asystentka w Pracowni Projektowania Książki

2011-2013 – Policealne Studium Plastyczne Anima Art w Krakowie – kierownik pracowni graficznej.

Od 2015 r. – adiunkt na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie w Instytucie Sztuki Designu. Uczy przedmiotu Ilustracja i komiks.

W rok 2023/2024 uczelnia weszła pod nową nazwą: Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

DZIAŁALNOŚĆ PROJEKTOWA I ARTYSTYCZNA

Po obronie pracy doktorskiej „Czupu Czipu – autorska bajka w książce i animacji” na Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, w 2014 r. zdobyła dofinansowanie od Instytutu Sztuki Filmowej na rozwój autorskiej serii filmowej. Nawiązała również kontakty z wydawnictwami, dla których na nowo opracowała serię wydawniczą. Twórczość autorki i jej działalność bardzo mocno związana jest z utworem „Czupu Czipu” – serią bajek, które powstały dla jej małego synka i stały się przedmiotem dalszej działalności związanej z animacją, ilustracją, tekstami do animacji, storyboardami, autorskimi publikacjami dla dzieci, plakatami oraz ilustracją artystyczną. Ważny element w biografii Pani Bogny stanowi kooperacja z fundacją Anima Art wspierającą produkcje filmowe. Habilitantka współpracowała jako ilustratorka z wydawnictwami prasowymi: „Elle”, „Samo Zdrowie”, „Razem”, „Wysokie Obcasy”, „Wiedza i Życie”, „Newsweek”, „Forum”, „Pani”, „Twój Styl”, „Sukces”, „Kaleidoscope”, „Inspire”, „Traveler — National Geographic” i „Wydawnictwem Naukowym Uniwersytetu Pedagogicznego”.

Jak pisze autorka: „Ilustracja zawsze była moim żywiołem i bodźcem do poszukiwań”, „Moimi duchowymi przywódczyniami były, są i będą artystki: Zofia Stryjeńska oraz Tove Jansson. Imponowały mi swoją wszechstronną twórczością”.

Pani Bogna brała udział w wystawach i wydarzeniach artystycznych. Prowadziła warsztaty plastyczne w instytucjach kultury. Opracowała książkę „Przemyt” autorstwa swojej mamy Beaty Sroki. Książka została wydana w 2008 roku przez wydawnictwo Muchomor. Zadebiutowała na Targach Książki w Krakowie i zakwalifikowała się na Biennale Ilustracji w Bratysławie. Oprócz tego zaprojektowała wielkoformatowe sitodruki „Polish pattern”, które prezentowała w 2008 r. w Szwajcarii, w Bazylei podczas wystawy zbiorowej Get Ost, a następnie na Triennale Grafiki w Krakowie. Tworzyła artystyczne grafiki, prezentowane na kilkunastu wystawach indywidualnych i zbiorowych zarówno w Polsce, jak i za granicą (spis wystaw w dokumentacji). Były to ilustracje, które powstawały w różnych technikach, takich jak sitodruk, druk cyfrowy, kolaż i wycinanka. Ta wszechstronność w użyciu technologii i rodzajów działań pomaga odnaleźć się jej w roli artystki, ale i pedagoga.

PRACA ORGANIZACYJNA

Pani Bogna bierze czynny udział w pracach na rzecz macierzystej uczelni:

- Uczestniczy w komisjach senackich
- Organizuje spotkania z artystami
- Organizuje wystawy prac studenckich
- Projektuje wydawnictwa uczelniane
- Kieruje realizacją prac studenckich w ramach
- współpracy z instytucjami kultury

- Uczestniczy w szkoleniach

DYDAKTYKA

Pani dr Bogna Sroka-Mucha w okresie 10 lat pracy na UKEN była promotorką około 45 dyplomów magisterskich i licencjackich. To imponująca liczba. Trudno na podstawie małych ilustracji ocenić rzetelnie jakość prac, ale nawet mimo tych niedogodności można stwierdzić, że robią one bardzo dobre wrażenie, ze względu na interesującą tematykę i jakość ilustracji.

Uwagę moją zwrócił dyplom magisterski Angeliki Harat, temat pracy: „Artystki – zeszyt ćwiczeń pełen inspiracji i opowieści o polskich artystkach”. Ilustracje wykonane cienką linią, trafnie charakteryzujące postacie artystek i specyfikę ich twórczości.

Drugi dyplom, który wyróżniał się spośród bogatych, barwnych publikacji nastrojowymi ilustracjami, to projekt Pani Dominiki Brzdęk – „Niepokój. Ilustrowane wspomnienie pandemiczne”.

Studenci Habilitantki mają w swoim dorobku ilustracje książkowe, komiksowe, gry planszowe, ilustracje concept art do animacji w grach komputerowych, patterny na tkaniny itp.

Często biorą udział w wystawach, organizowanych przez UKEN i zewnętrzne instytucje kultury.

ZGŁOSZONE DZIEŁO: LATOROŚL I CYKL POWIĄZANYCH REALIZACJI ARTYSTYCZNYCH

Pani Bogna charakteryzując swoją twórczość wymienia artystów i artystki, które stanowiły dla niej źródło inspiracji. Są to Zofia Stryjeńska, Tove Jansson, wpływ na jej styl mieli również Georgia Totto O'Keeffe, Hilma af Klint, Bruno Munari. Do podjęcia tematyki związanej z przyrodą, ekologią oraz stosunkiem ludów pierwotnych do natury (legendy, przesady, wierzenia) skłoniły ją: lektura książki popularnonaukowej z 1990 r. pt. „Świat roślin, skał i minerałów” i przeprowadzka w okolice Puszczy Niepołomickiej, w której otoczeniu jeszcze bliższa stała się jej natura, wpływ przyrody na życie człowieka oraz tajemnicze rytuały i zwyczaje z nią powiązane. Wykorzystała również swoje wieloletnie doświadczenia w pracy nad ilustracjami książkowymi oraz do magazynów i czasopism, np. „Traveler National Geographic” edycja polska, dotyczących alternatywnego stylu życia i zagrożeń cywilizacji. Swoje projekty w duchu ekologicznym wplatała do filmów animowanych, a także do autorskich historii w książeczkach dla dzieci.

Tytuł „Latorośl” trafnie dobrany do tematyki prac zawiera w sobie zarówno roślinny jak i ludzki charakter. Autorka we wszystkich działaniach składających się na całość jej twórczego przedsięwzięcia nawiązuje do świata ludzi, fantastycznych istot, niezwykłych roślin i zjawisk występujących w naturze. Pani Bogna posługuje się oryginalnym stylem stanowiącym skrzyżowanie grafiki, malarstwa, kolażu, animacji, wycinanki i szablonu. Pojawia się on we wszystkich wystawach prezentujących dzieła mniejszych i większych rozmiarów należących do cyklu Latorośl:

1. „Graficzki, Heroiny i Heroinki” Międzynarodowe Centrum Sztuk Graficznych) w Krakowie, Rynek Główny 29.

Tematyka sitodruków nawiązuje do pracy młodych graficzek na symbolicznym polu sztuki

2. Indywidualna wystawa Concept Art „Latorośl” w ramach wydarzenia Wschód Kultury – Europejski Stadion Kultury. Muzeum Dobranocek w Rzeszowie.

Na wystawie zaprezentowano wydruki cyfrowe szesnastu plansz w formacie 100 × 70 cm

przedstawiające koncept art głównych bohaterów opowieści „Latorośl” oraz scenografii. Pokazowi ilustracji towarzyszyły warsztaty dla dzieci, które zaowocowały powstaniem animacji ruchu tytułowej magicznej latorośli.

3. Wystawa zbiorowa Galeria Zad, w ramach 4 Quadrennial Art Book Sztuki Użytkowej w Belgradzie, Muzeum Sztuki Użytkowej .

Pop-up book wykonany za pomocą flamastrów, akwareli i wycinanki, nawiązujący do roślin i krajobrazu Serbii

4. Dekoracja ścienna Domku w Tabaszowej – Jezioro Rożnowskie. Malarstwo ścienne, którego motywem jest wrotycz pospolity.

5. Fundacja Sztuki Nowej Znaczy Się, Kraków. Indywidualna wystawa „Latorośle – zjawiska”

Wielkoformatowe wydruki cyfrowe, wycinane w nieregularne kształty i wkomponowane w przestrzeń galeryjną. Ilustracje zawierały tła, rysunki głównych bohaterów, zapętlone animacje oraz storyboardy do przyszłych książek.

6. Self publishing „Bajki dla latorośli”. Autorskie edukacyjne książeczki dla dzieci pt. „Wjuuu i las w nocy” oraz „Bajki dla latorośli. Wjuuu i mimezja”.

7. Indywidualna wystawa „Latorośle magiczne rośliny”, Synagoga w Mád, Węgry

Czternaście ilustracji o magicznych drzewach i krzewach owocowych. Inspiracje do powstania tych ilustracji autorka czerpała ze swojego ogrodu, z książek o świecie roślin i drzew tj. „Sekretne życie drzew” Petera Wohllebena oraz „Świat roślin, skał i minerałów”.

8. 16. Triennale EKOPLAGÁT’23, Považska Galeria Sztuki w Żylinie, Słowacja

Dwa plakaty o tematyce ekologicznej. Tytuły plakatów: The Forest Is Our Home, Here's what we know about climate change.

9. Wystawa zbiorowa „This is Fine!” w Galerii Podbrzezie, jedno z wydarzeń w ramach 13. KFK 2024.

Plakat „Mam mały problem-mimezja”. Praca wielkoformatowa, przedstawiająca efekty wpływu człowieka na przyrodę.

Wymieniłam, bez szczegółowych opisów, listę projektów wchodzących w skład cyklu „Latorośl”

Teraz spróbuję odnieść się ogólnie do charakteru formalnego i merytorycznego wybranych przeze mnie przykładów.

Autorka konsekwentnie nawiązuje do świata przyrody – roślinnego i zwierzęcego. Wykorzystuje zjawiska pojawiające się w naturze, ale czerpie również z bogactwa legend i wierzeń ludowych. Wszystkie te elementy służą jej do zbudowania w świecie swoich ilustracji atmosfery tajemniczości i zachwytu dla przyrody a jednocześnie przemycenia w nich elementów edukacyjnych, które pomagają zrozumieć otaczającą nas rzeczywistość w kontekście równoległe istniejącego świata fantazji i baśni. Ilustracjom towarzyszą teksty autorstwa Pani Bogny, świetnie uzupełniające barwne obrazy. „Bajki dla Latorośli” zawierają różne wyrazy dźwiękonaśladowcze wzbogacające słownictwo dzieci i wspomagając naukę mówienia. Wszystkie elementy cyklu łączy wspólna stylistyka stworzonych przez autorkę obrazów/ilustracji. Powstają one z połączenia malarstwa, kolażu, wycinanki, technik graficznych, szablonu. Uzyskany efekt jest atrakcyjny i myślę, że trafia zarówno do dzieci, jak i dojrzałych odbiorców. Ja odnalazłam w twórczości Habilitantki echa swoich dziecięcych czasopism: Misia, Świerszczyka i książek, które czytali mi rodzice, a później sama poznawałam zawarte w nich

opowieści często schowana pod kołdrą. Kontrastowe obrazy były w tych warunkach lepiej widoczne. Bogactwo zróżnicowanych postaci, ich zabawna, intrygująca forma, tajemnicze odgłosy, które wydają z siebie, przygody przez nie przeżywane potrafią przykuć naszą uwagę przez dłuższy czas. Wszystkie elementy zostały głęboko przemyślane i zaprojektowane. Forma ekspozycji, na których autorka prezentowała swoje dzieła świadczy również o jej zdolnościach w budowaniu odpowiedniej atmosfery za pomocą doboru eksponatów, odpowiedniego ich rozmieszczenia i oświetlenia. Wystawa „Graficzki, Heroiny i Heroinki” jest nieco odmienna w charakterze – ograniczona ilość barw i sylwetek postaci. Wystawa „Latorośle-magiczne rośliny” powstała pod wpływem książek o świecie roślin i drzew „Sekretne życie drzew” Petera Wohllebena oraz „Świat roślin, skał i minerałów” z 1990 r. oraz form roślin z ogrodu autorki. Możemy odnaleźć w nich charakter żydowskich wycinanek oraz wzory z polskiej sztuki ludowej. Ciekawym zabiegiem było nawiązanie do roślinnych ornamentów znajdujących się w synagodze w Mád – miejscu ekspozycji

Triennale EKOPLAGÁT '23 było okazją do zaprezentowania dwóch plakatów o charakterze ekologicznym, których forma plastyczna nawiązywała do stylistyki ilustracji Pani Bogny.

Podobnie na wystawie zbiorowej „This is Fine!” przedstawiła projekt „Mam mały problem – mimezja” pracę wielkoformatową, przedstawiającą negatywne efekty wpływu człowieka na przyrodę.

Chcę jeszcze wspomnieć o dwóch pracach, które powstały w ramach 4 Quadrennial Art Book w Muzeum Sztuki Użytkowej w Belgradzie: „Myślę o Serbii” – pop-up book i „RamondaSerbica – leporello” – akwarela i wycinanka. Pełne wdzięku małe formy plastyczne świadczące o wszechstronności działań autorki.

Myślę, że powoli powinnam zmierzać do zakończenia swoich rozważań na temat twórczości Pani Bogny Sroki-Muchy. Jest ona artystką, która konsekwentnie podejmuje w swoich projektach tematykę ekologii, natury, świata wierzeń ludowych, baśni. Prace swoje kieruje głównie do dzieci, ale również ich rodzice odnajdują w nich wartości, które mogą być pomocne w rozwijaniu wiedzy, wyobraźni i wrażliwości na problemy nurtujące świat.

Niezwykłe interesujące są scenariusze filmów animowanych, które często łączą się z powstaniem równoległych form poligraficznych. O ich jakości świadczą liczne wyróżnienia i nagrody, które otrzymywały zarówno w kraju jak i za granicą. Pani Bogna potrafi również być bardzo skuteczna w finalizowaniu swoich planów wydawniczych i filmowych, umie zainteresować nimi wydawców i producentów gotowych je sfinansować. Prowadzi również warsztaty popularyzujące ich treści. Stworzyła swój własny styl, który konsekwentnie stosuje we wszystkich pracach. Możemy odnaleźć w nim wpływy znakomitych ilustratorów i artystów: Zofii Stryjeńskiej, Tove Jansson, Bohdana Butenki, Zbigniewa Rychlickiego, Janusza Grabiańskiego, ale efektem końcowym jest rozpoznawalny wypracowany przez Habilitantkę indywidualny charakter jej twórczości. Imponująca jest ilość ilustracji atrakcyjnych i pełnych humoru wykonanych dla „Traveler National Geographic”, „Inspire” i „Kaleidoscope”. Jest dla mnie również bardzo cenną informacją fakt, że znaczna liczba jej książeczek i filmów powstała z myślą o własnym synku, bo gdy się coś robi dla osób biskich to z reguły robi się to dobrze.

Całość twórczości Pani Bogny Sroki-Muchy reprezentuje wysoki poziom i stanowi znaczący wkład w dyscyplinę-

KONKLUZJA

Z całą odpowiedzialnością stwierdzam, że przedstawione projekty doktor Bogny Sroki-Muchy odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku, Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.) i wnioskuję na podstawie art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz. 478 zm.) o nadanie doktor Bognie Srocze-Musze stopnia doktora habilitowanego sztuki, w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej Sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

dr hab. Ewa Pawluczuk prof. ASP w Krakowie.